

SZÓKINCS

Nevek Miért van több neve ugyanannak a személynek? Régen nem mindenki tudott írni, nem volt egységes helyesírás, más betűket vagy rovásírást használtak. Az idegen nyelvű népek másképp hallják a hangokat, amelyik jobban illett nyelvükhöz, azzal a betűvel írták, így a feljegyzésekben másképp szerepelnek a nevek, habár ugyanarra a személyre vonatkoznak.

Mundzsuk- Attila apja, a magyar mondákban Bendegúz, Mundzsuk, Mindzsuk, Muncsuk

Attila – Etele (rég magyar változat), Etzel (német), Atli (skandináv), Atta (gót)

Bleda - Attila testvére, a magyar mondákban Buda

Réka - Attila első felesége

Torda - a bölcs tanácsadó, sámán

I. Leó pápa - a 45. római pápa, 440-től uralkodott 21 éven át, találkozott Attilával kérte, hogy ne támadja meg Rómát

Szavak

sámán - varázsló, aki látja a jövőt, gyógyítani is tud. Részletesebben:

- **Sámán** - a közösség hitvilági (vallási) vezetője volt az eurázsiai népeknél. Az alvilággal és a felső világgal (az istenekkel) tartotta a kapcsolatot, gyógyított. Rituálékat hajtott végre, dobot használt, és közben regölt, énekelt, feltételezhetően pl. a "Hej, regő, rejte" is egy ilyen ősi rigmus.
- **A garabonciás (diák)**, varázslatot tanult személy, a sámán alakjának a 16–17. századi magyar népmesékbeli változata, aki járta a falukat, bekopogtatott az emberekhez. Ha megsegítették, jót kaptak az emberek, ha nem, akkor rosszat jószolt nekik, például jégesőt. Amikor a garabonciás „sárkányon repült”, az valójában azt jelentette, hogy garabonciás vihart hozott, tehát a sárkány nem a hétfejű, hanem a vihar másképp kifejezve, megszemélyesítve.
- **Táltos** - hasonló a sámánhoz, Attila korában pont ezt a kifejezést nem használták, de ez a szerepkör létezett. Kifejezetten a magyar ősvallás és népi hitvilág figurája. A táltos alakja a kereszténység felvétele után is fennmaradt a népmesékben és a néphitben, pl. a „táltos paripa” vagy a „tudós pásztor” alakjában.

Születni kellett erre a tisztségre, nem választották. Különleges fizikai jelei is lehettek a táltosnak, például hat ujjal vagy foggal született. A táltos a belső erejét, intuícióját, használta a közösség védelmére, gyógyító, jós és közvetítő volt a szellemek, istenek és az élők között.

stilizált sámándob rajzzal

fohász - kérés, ima

Isten kardja – Attila úgy értelmezte, Isten küldte a kardot neki

hátas – ló

végtelen – határtalan

kegyelem -büntetés elengedését, enyhítését, jóindulatú segítséget jelent, amelyre a megajándékozott nem szolgált rá

pergamen - juhbőr, régen erre írtak, amíg fel nem találták a papírt

csillagösvény - az égen a csillagok 'utat', ösvényt alkotnak

(óva) int valakit - féltve figyelmeztet valakit

jószág - haszonállat, marha, ló, ritkábban sertés

jurta - könnyen szállítható, nemezből (gyapjú) készült kerek alakú sátor, ebben laktak a közép-ázsiai nomád népek

Attila jelentősége - király, fővezér, fejedelem - Attila nemcsak politikai vezető, uralkodó volt, hanem kiváló hadvezér is. Egyesítette a sztyeppei törzseket és népeket, birodalma törzsszövetségi alapon szerveződött, amely a hűségen és a tehetségen, nem csak a rangon alapult. Adót szedett a meghódított népektől, tárgyalt a Római Birodalommal, amely egy teljesen más, már letelepedett társadalom volt. Nem koronázták meg, de ettől még ő volt a hunok legfelsőbb vezetője, uralkodója. Más népek királyként említik pl. *Attila rex Hunnorum*, *Flagellum Dei*: Isten ostora – így nevezték a kortárs római források – és *Metus orbis*: a világ féltelme.

